

Nederlandse varkensvleesketen richting 2020

Meer aandacht nodig voor smaak en beleving

Ondernemen | Tekst: **Jacqueline Wijbenga**

In ketenverband nieuwe waardemodellen uitwerken, dat moet volgens het LEI de toekomst van de varkenssector in gunstiger vaarwater brengen. "De aandacht moet vooral uitgaan naar smaak en beleving en minder naar moeilijk te communiceren doelen als hokoppervlakte of milieueisen", aldus de opstellers van het rapport 'De Nederlandse varkensvleesketen richting 2020'.

Het LEI onderzocht in opdracht van de Nationale Werkgroep Varkensvleesketen de knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen die de toekomst van de Nederlandse varkenssector bepalen. De bevindingen zijn verwoord in het rapport 'De Nederlandse varkensvleesketen richting 2020'. Hierin zijn vier verschillende toekomstscenario's uitgewerkt: autonome ontwikkeling, kraamkamer van Europa, duurzaamheid dicteert de markt en versterkte ketenintegratie. "In elk van deze scenario's wordt een andere strategie gevolgd en zet de overheid bijpassend ondersteunend beleid in", aldus het LEI.

Speler

Om niet langer speelbal van de markt te zijn, maar speler, moet de varkenssector zich – ongeacht het gevolgde scenario – volgens het LEI richten op de behoeften van de Noordwest-Europese consument. "Daarvoor moet de productie verduurzamen en keten-

integratie worden versterkt", stellen de onderzoekers. "Het verdienmodel van de sector is echter de beperkende factor. De sector verdient te weinig." De LEI-onderzoekers stellen vast dat supermarkten dalingen en stijgingen van de vleesprijs snel doorgeven aan de consument. "Korte pieken in de voerprijs worden echter gedragen door de primaire sector." Alleen langdurige voerprijsstijgingen worden uiteindelijk doorberekend in de prijs van het eindproduct. Hier ligt volgens de onderzoekers een gevaar voor varkenshouders, doordat de volatiliteit van grondstofprijzen toeneemt. De kans dat de rekening daarvoor bij de primaire producent ligt, is groot, waarschuwt het LEI. Een van de aanbevelingen is dan ook te onderzoeken of de sector minder afhankelijk kan worden van de importen van diervoedergrondstoffen. Ook een termijnmarkt voor varkens of varkensvlees zou mogelijk uitkomst kunnen bieden.

Biggenexporteur

In het rapport 'De Nederlandse varkensvleesketen richting 2020' voorziet het LEI een voorname positie voor Nederland in de biggenexport. "De biggenexport neemt het komende decennium toe van 6 miljoen naar 11 tot 16 miljoen biggen, die vooral richting Duitsland en Denemarken gaan." Deze beweging moet voor de rijksoverheid aanleiding zijn het diergezondheidsbeleid hierop aan te passen. "De markt voor biggen, varkens en varkensvlees in Denemarken, Duitsland en Nederland vervaagt in elk van de vier uitgewerkte scenario's. Dit vraagt om een andere aanpak van de beheersing van dierziekten, bijvoorbeeld door compartimentering over landsgrenzen heen."

Productassortiment

Volgens de onderzoekers sluit het huidige productassortiment niet aan op de consumentenmarkt. "Het ontbreekt aan marktgerichtheid om toegevoegde waarde te creëren." Hogere marges zijn mogelijk, mits wordt ingespeeld op veranderende consumentenwensen. Kansen liggen er volgens het LEI voldoende als wordt gekozen voor aspecten als smaak en beleving en minder voor moeilijk communiceerbare elementen als dierwelzijn en milieueisen. "Onderscheidende productiemethoden op varkensbedrijven zijn nodig om als primair bedrijf meerwaarde te kunnen krijgen." Hierbij ondervinden ondernemers echter hinder van wet- en regelgeving. "Bestaande wet- en regelgeving belemmert experimenteren met maatschappelijk gewenste aanpassingen, zoals bijvoorbeeld het realiseren van uitloop met behoud van eenzelfde aantal dieren", stellen de onderzoekers vast. Zij bevelen overheden op alle niveaus aan belemmeringen voor experimenten in de varkenshouderij weg te nemen om zo duurzame initiatieven te faciliteren. ♦

Mestproblematiek

Mestafzet is in elk van de LEI-scenario's voor de toekomst van de varkenshouderij een belangrijk aspect. Het LEI schat dat de kosten voor mestafzet in de toekomst verder zullen stijgen, waardoor alleen excellent presterende bedrijven nog een positief rendement halen. "Verlaging van de toekomstige mestkosten en verhoging van het rendement uit marktconcepten moeten ervoor zorgen dat bedrijven in de toekomst een goed inkomen genereren en gelijktijdig aan de maatschappelijke eisen voldoen."